

Kamila Nayiby: ”Barn, nej det får vänta”

SAK-anställda Kamila och Jan Agha om livet, jobbet och framtiden.

På SAKs vänskolekonferens i Vänersborg träffar jag Kamila Nayiby och Jan Agha, båda kolleger från Afghanistan som för första gången besöker Sverige. Första gången i Europa. Ja, första gången de överhuvudtaget beger sig utanför Afghanistans gränser, så när som på en tidsvistelse i Pakistan under talibanregimen.

Text & bild: Markus Håkansson

Kamila jobbar med kapacitetsutveckling på SAKs kontor i Mazar. När jag frågar om hon trivs på jobbet svarar hon med en förvånad blick:

– Ja men självklart, som om frågan vore konstigt ställd.

I sitt jobb åker hon ut till omkringliggande byar och pratar med lokala myndigheter för att undersöka vilka behov som finns. Sedan är det hennes jobb att försöka tillgodose deras efterfrågan. Det kan till exempel handla om en lokal myndighet som saknar en fungerande dator. Uppföljningsarbetet är viktigt, dels för att undersöka att det verkligen var en ny dator de behövde och dels att den faktiskt används och underlättar arbetet för de anställda.

Kamila gör karriär. Hon är ung, framåt, tuff och glad. Hon har haft flera jobb, är välutbildad och nygift. Kamila är 22 år. Det är inte utan att man får sig en lite tankeställare – 22 år – hennes digra cv skulle med lätthet kunna tillhöra en framgångsrik 40-åring.

– Barn, nej det får vänta, säger hon och skrattar.

JAN AGHA ÄR 27 ÅR, lärare och barfota när jag träffar honom i gymnasalen på Vänerskolan. Han lärde sig engelska under tiden i Peshawar, Pakistan under talibanåren. Idag bor han med sina föräldrar och

syskon i sin forna hemby Wurzaj.

– Men sedan vi flyttat tillbaka efter talibanernas fall har vi byggt om huset helt och hållet.

Jan Agha är inte bara engelsklärare utan undervisar också i data. Det gör mig nyfiken – hur jobbar man som datalärare när man inte har någon internetuppkoppling?

” Human beings are members of a whole, in creation of one essence and soul. If one member is afflicted with pain, Other members uneasy will remain. If you’ve no sympathy for human pain, the name of human you cannot retain!

Av: den afghanske poeten Saadi Shirazi

Uppläst av Jan Agha, SAK

ling, när tillgången på datorer är knapp och man inte alltid ens har tillgång till elektricitet. Hur ser det ut med internetuppkoppling där du bor?

– Vi har inte tillgång till internet men ibland kopplar jag upp mig genom mobiltelefonen för att typ ladda ned antivirus och liknande.

Jag tänker, vad ska du med antivirus till när du ändå inte är uppkopplad? Jag behåller tanken för mig själv.

KAMILA ÄR RÄDD för att talibanerna ska återta makten i Afghanistan.

– Det är klart. Med talibaner vid makten skulle jag inte kunna leva mitt liv som jag gör idag, och fortsätter: Talibanerna är egentligen inte afghaner – de kommer framför allt från våra grannländer och mellanöstern.

Ser du någon skillnad på de nya talibanerna och de som satt vid makten tidigare?

– Många säger att det finns skillnader och att de nya skulle vara mer utbildade och så men för mig är det samma rörelse – man har samma människosyn och utnyttjar koranen på samma sätt som förra gången.

När jag ställer den politiskt högaktuella frågan i Sverige om hon är för eller emot internationell trupp blir svaret enkelt.

– Om de utländska styrkorna dras tillbaka skulle det innebära en katastrof för Afghanistan. Vår egen militär är ännu för svag för att kunna ta över säkerheten i hela landet. Talibanerna skulle ta över.

JAN AGHAS PAPPA heter Abdullah. Jan Agha han har tre bröder och två systrar. En av hans bröder kör bulldozer i den nordostliga provinsen Badakshan. Hans ena syster delar make med två andra fruar, något som upprör Jan Agha.

– Det är ingen harmoni i den familjen och det är ju inte så konstigt när tre fruar har samma man.

Jan Agha säger att han är orolig för sin syster. Han är själv förlovad och ska gifta sig inom några år men han vill att hans fästmö ska gå klart skolan. För honom är det en självklarhet att ”bara” ha en fru.

Hemmets inkomster kommer dels från

De båda SAK-anställda Kamila Nayiby och Jan Agha var på Sverigebesök i höstas. Här i Vänersborg.

Jan Aghas lärarlön och dels från pappans sporadiska arbete som ”ingenjör”, han hjälper ibland ett företag som bland annat bygger vägar. Men den stora inkomstkällan för familjen kommer från äpplen.

– Förra året skördade vi 3 000 kilo, säger han stolt.

KAMILAS MAMMA är politiker och nosade på en plats i parlamentet. Hon är stark och jag märker att Kamila ser upp till henne. Kanske är det därför Kamila själv ger intrycket av att vara självsäker och självständig. Hennes pappa var tidigare också han politiker. Idag jobbar han som ingenjör och driver ett företag.

Jag och Kamila sitter och pratar på Vänerskolans fritids. Vägarna pryds av teckningar och potatistryck. Kamila bär inte sjal. Men när kameran åker upp följer sjalen med.

JAN AGHA är enligt honom själv den enda eller en av väldigt få som överhuvudtaget kan prata engelska i hans by, därav hans yrke som engelsklärare. Han är inte utbildad lärare utan började jobba på den

skola han själv gick i när han gick i tolfte klass och där blev han kvar.

Jan Agha är precis som Kamila rädd för att talibanerna ska bli mer inflytelserika. Jag frågar honom vad han tror om framtiden och hur han ser på dagens situation.

– Ja, hur skulle du själv se på dig själv och ditt land om ni var tvungna att få hjälp utifrån. Våra grannländer skrattar åt oss för att vi inte kan ta hand om oss själva.

Jag försöker flika in att stormakter gång efter annan haft Afghanistan som skådeplats och det egentligen inte är landet i sig och än mindre folket som är orsaken till att situationen ser ut som den gör i Afghanistan idag.

– Ja men ändå, nu är vi där vi är. Afghanistan är i ett sådant skick att vi behöver hjälp utifrån och skulle den internationella styrkan dras tillbaka nu så skulle vi få stora problem, säger han och tittar ned.

– Talibanerna stal Afghanistan från afghanerna. Men en stor del av problemet ligger i att talibanerna inte är afghaner. Om så skulle vara fallet så hade problemet sett annorlunda ut. Då hade kanske

framtiden sett ljusare ut. Idag är det i mångt och mycket andra krafter än de afghanska som styr talibanrörelsen, det vill säga krafter som kan tjäna på ett fortsatt oroligt Afghanistan.

SOM VI HAR UPPREPAT så många gånger förr så är det civilbefolkningen – barn, kvinnor och män – som drabbas värst av den svåra situationen i landet. Men med kolleger som Kamila och Jan Agha som utför ett så viktigt jobb och som på så många sätt är goda förebilder känns situationen mer hoppfull än på länge. Vi får aldrig sluta jobba för en förändring. Aldrig sluta bry oss. Aldrig börja tvivla.

Afghanistankommitténs arbete gör skillnad för ett av världens mest utsatta folk och vilka kan tydligare gestalta det än mina kolleger Kamila och Jan Agha. •

Svenska Dagbladets Jan Blomgren träffade nyligen Kamila i hennes hemstad Mazar-e-Sharif. Läs intervjun här: www.svd.se/nyheter/utrikes/oro-for-nytt-skrackvalde_5667583.svd